

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE LAATSTE VAN DE HELDEN

Toneelspel in drie bedrijven
door

GASTON GHEUENS

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen
1986
(N° 1592)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZES tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aankoopbewijs. Dit bewijs moet samen met een aanvraagkaart waarop plaats en datum(s) van opvoering werden ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gecopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

cop. 1986 Toneelfonds J. Janssens/Gaston Gheuens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Personen:

=====

Clara Sanders	45
Bert Sanders, haar man,	45
Suzy, hun dochter,	23
Grootva	95 (= jongere "oud-geschminkte" man)
De burgemeester	50
Jef Mertens	30

o
o . o

Decor:

=====

Het toneel stelt de living voor in de woning van de Sanders.

Het is een vertrek dat zowel goede smaak verraadt, als voldoende kapitaal om die bot te vieren wat meubilering en aankleding betreft.

Teneinde de beweegbaarheid van de acteurs te vergemakkelijken, wordt de ruimte grosso modo ingedeeld in twee min of meer van elkaar gescheiden "sets":

Kant jardin staat een eettafel met vier stoelen en tegen de zijwand een buffetkast .

Vooraan, weggerold tegen de wand staat een TV-toestel op een rol-tafeltje.

Kant cour staat een salongarnituur, bestaande uit een sofa, een tafeltje, één of twee bijpassende zeteltjes, een staande lamp, een krantenhouder. Achter de sofa staat tegen de wand een vitrienkast. Onderaan in die kast staan flessen drank en glazen.

Er zijn drie in/uitgangen: achteraan jardin is de deur naar het innerlijke van de woning, ook de trap naar de verdieping.

Achteraan cour, bereikbaar via een pratikabel van één of twee treden, is de deur naar de hall en dus de voordeur van de woning.

Vooraan cour is de deur naar de keuken en de tuin.

Tegen het vrije gedeelte van de achterwand staat een kast van het pastoe-genre, waarin boeken, een platendraaier, een radioset en een telefoontoestel, mét telèfoongids en Gouden Gids. (géén van al deze toestellen hoeft te kunnen werken).

o
o . o

1.

EERSTE BEDRIJF.

=====

Bij het opgaan van het doek is het toneel verlaten, maar Bert komt ogenblikkelijk op, achteraan cour.
Hij draagt een groene overall, waarvoor nog een schort: op beide mogen eventueel sporen zijn van bloemengrond. Hij is op kousevoeten.

Bert (kijkt verwonderd rond) Vooruit, hier ben ik nu! Waar brandt het, want dat leek wel hysterie?
(hij loopt naar vooraan cour, duwt de deur open, kijkt binnen, draait zich om)
Niet meer of er is iets met HEM gebeurd? (hij dwarst naar achteraan jardin, maar eer hij halverwege is verschijnt Clara daar)
Ha, DAAR ben je. Wat scheelt er, dat je mij zo paniekerig riep?

Clara (draagt een zomerkleedje, waarvoor een schortje: ze heeft een norse uitdrukking op het gezicht, draagt een slordige bundel beddelakens in de armen)
Dat kan ZO niet blijven verdergaan! Mijn geduld is op, nu...(ze dwarst naar vooraan cour, loopt rakelings langs hem heen)

Bert (bezorgd) Heeft hij iets gekregen?

Clara (stopt, keert zich nijdig om) Hoeft hij nog iets speciaals te krijgen? Heeft hij niet genoeg? Wat denk je dat DIT is? (gesticuleert met lakens)

Bert (domweg schouderophalend) Beddegoed!

Clara Sinds wanneer denk jij, dat het mijn gewoonte is om 's namiddags de bedden te doen?

Bert Ik zou zeggen: de dagen dat je 'r 's morgens geen tijd voor hebt gehad?

Clara (grimmig) Mij niet uitlachen, hé, vriendschap! Daar staan mijn gedachten niet naar! (ze loopt door)

Bert Zou je dan niet een beetje duidelijker zijn?

Clara (stopt weer, keert zich om) Je WEET waarom we 'm pampers moeten aandoen, niet?

Bert Ja.

Clara En we dachten dat we DAARMEE van één van de problemen zouden verlost zijn?

Bert (met een begin van monkeling) Is dat niet zo?

Clara Hij trekt ze uit en DAN gaat hij in bed liggen...

Bert (meesmuilend) Om...?

Clara Ja! (ze verdwijnt)

Bert (ongelovig grijnzend) In het midden van de dag? Dan doet hij het verdraaid nog opzettelijk?

2.

Bert (nog meesmuilend) Jammaar, ik lach niet.

Clara Nog een geluk dat ik zo vooruitziend ben geweest om een plastiek onderligger onder zijn laken te leggen..Of je zou helemaal wat zien...(draait zich om) De smeerlap!
(ze verdwijnt)

Bert De mens weet niet meer goed wat hij doet, manneke...
(hij loopt tot aan de deur vooraan cour, blijft op het toneel) En de kwestie is: wat kunnen we eraan doen? We kunnen hem moeilijk vastbinden op een stoel...(peinzend)
Alhoewel DAT misschien nog de zuiverste oplossing zou zijn?...
(hij haalt diep adem, schudt het hoofd, spreekt eigenlijk luidop bij zichzelf, nu)
Waar een mens kan toe komen als hij oud wordt...
(hij wendt zich weer tot de deur vooraan cour)
Was het enkel om DAT te zeggen, dat je mij van mijn werk hebt geroepen?

Clara (verschijnt weer, droogt de handen aan een handdoek)
Ik heb je geroepen omdat we ernstig over deze toestand moeten praten!

Bert Nu ineens?

Clara Ineens, ja!

Bert Kan dat niet wachten tot vanavond? Ik heb nog drie rouwkransen te maken tegen morgen!?

Clara Neen, dat kan niet wachten...Dan is mijn gerechtigde verontwaardiging misschien gekoeld!

Bert Dan kan je misschien redelijker praten?

Clara (onderbreekt met klem) Neen!

Bert Goed, goed...Maar wat wil je? Wat kunnen wij eraan doen? We weten al een heløtijd dat zulke dingen op komst waren. En het zal er niet op beteren, hoop dat niet. We mogen nog van geluk spreken dat het bij hem zo laat begint. Er zijn er die al veel vroeger met zulke toestanden zitten.

Clara (heeft ongeduldig-verveeld staan luisteren)

(geprikkeld) Is het nu genoeg?

Bert Wat?

Clara Het maakt onze zaak niet hoe het bij anderen is.

Bert Ik zeg maar.....

Clara (onderbreekt hem) Wat de anderen voor mizeries hebben, of niet hebben, dat raakt mijn kouwe kleren niet. Het lost MIJN moeilijkheden niet op!

Bert Tegen mij te keer gaan DOK niet, als je de puntjes op de i's wil hebben!

Clara (hatelijk) Je wil het weer niet onder ogen nemen, hé?

Bert Wat niet, manneke? Wees nu toch eens duidelijk?

3.

- Clara   Dat hij weg moet! Naar een instelling...En liever vandaag dan morgen.
- Bert   Jamaar...?
- Clara   (onderbreekt hem) Er is niks te "jamaren"! Jij zit er niet mee, zoals IK ermee zit.
- Bert   Ik wil zeggen....
- Clara   (onderbreekt hem) Ik kan je van één ding de verzekering geven: het steekt me tot hier! (hakt met hand boven hoofd)
- Bert   Ik kan dat heel goed begrijpen, manneke...
- Clara   (onderbreekt hem) Neen, dat begrijp jij niet!
- Bert   Ik wil maar zeggen: ten eerste zal ons Suzy zich ertegen verzetten....
- Clara   Die heeft zich niet te verzetten! Als het haar niet aanstaat, dan hoepelt ze OOK maar op!
- Bert   Zeg toch zoiets niet!?
- Clara   Ik meen het!
- Bert   Ten tweede is dat veel makkelijker gezegd dan gedaan, dat beseft je toch?
- Clara   Gemakkelijk of niet: het MOET! HIER is hij onmogelijk geworden...(ze laat zich in de sofa neervallen, zwaar, vermoeid) Ik hou het niet meer uit!
- Bert   (zucht diep) Wil ik je eens een hartversterkend borreltje uitschenken?
- Clara   (schamper) Geen flauwekul, wil je? In de hoop dat ik het vergeet!
- Bert   (verveeld) Je hebt een opkikkertje groot nodig, denk ik.
- Clara   Er is maar één opkikker die zal helpen: HEM het huis uit! Je hoofd verder in het zand steken als een struisvogel lost niets op.
- Bert   Je bovenmatig opwinden en radeloos in paniek raken OOK niet...(loopt naar de vitrienkast)
- Clara   Ik heb vanmiddag nog niets zinnigs kunnen doen.
- Bert   In de serre bedoel je? Daar vraagt toch niemand naar!? We trekken ons plan wel.
- Clara   Moet er straks geen eten op tafel staan?
- Bert   Dat is OOK niet strikt vereist, als je't zo wil zien... (afleidend) Wat wil je hebben?
- Clara   Niks..En maak jij er ook geen gewoonte van in de namiddag beginnen te drinken.
- Bert   Eén borreltje maakt geen gewoonte... Vooruit? Een cognac-

Je?

- Clara Ben je helemaal!?
- Bert Daar fleur je ZO vanop.
- Clara Een sherry dan maar.
- Bert Dat is cream voor jou, zeker? (knielt bij kast)
- Clara (zelfbeklagend) Kan je je voorstellen dat ik een halve namiddag naar zijn chocola gezocht heb!?
- Bert (staat op met fles sherry en fles cognac in de handen) Zijn chocola? Wat is dat?
- Clara Het heeft mij OOK tijd gekost. om te ontdekken wat hij ermee bedoelde.
- Bert (brengt flessen naar tafel) Hij flapt er zomaar een woord uit als hij het juiste niet meteen vindt. (loopt terug voor glazen) Wat bedoelt hij met chocola?
- Clara Zijn geld.
- Bert Dan zijn het geen "barrebitschkens" meer?
- Clara Hij is geobsedeerd door geld.
- Bert Is hij zijn leven lang geweest... Twee oorlogen meegemaakt het schijnt dat DAT de oorzaak is.
- Clara Ik zoek me de Lazarus in laden, in hoeken van zijn kast, achter prenten, overal...
- Bert Hebt ge't gevonden?
- Clara In dat platenboek over de eerste wereldoorlog dat hij dag in dag uit ligt door te bladeren....
- Bert Ik vraag mij af of we'r wel goed aan doen hem dat geld te laten hebben? (brengt gepaste glazen naar tafel)
- Clara Je zou wat meemaken ! Hij beschuldigt me'r nu om de haverklap van dat ik een dief ben..Telkens hij zijn portefeuille verloren heeft gelegd, zijn er dieven op zijn kamer geweest!
- Bert (schenkt fikse borrel sherry uit, geeft haar het glas) Hierzie, het zal je deugd doen.
- Clara (neemt glaasje aan) Je moet niet denken dat je me dit keer van mijn stokpaardje afkrijgt, hé!?
- Bert (schenkt royale borrel cognac uit) Dat denk ik niet!
- Clara En pas maar wat op met dat spul!
- Bert (stopt de flessen) Kwestie is, manneke, wat kunnen wij eraan doen?
- Clara Hij moet weg! Dat is alles..Onverwijld zelfs. Ik kan ZO niet verdergaan!

5.

Bert (pikt glas op, spreekt "voorzichtig") Als ons Suzy nu eens ernstig met hem praat?

Clara Bert, GEEN uitvluchten!

Bert Naar haar luistert hij soms.

Clara Als ze'r bij zit, maar ze zit er niet dikwijls bij, hé? Hij moet weg! Daar is geen weg naast, ik sta erop! (ze drinkt driftig van haar sherry)

Bert Ja, goed, maar maak je asjeblief niet kwaad?

Clara Ik maak me kwaad omdat jullie er zo lamrendig blijven bijzitten! Maar jullie hebben er natuurlijk geen last van!

Bert We hebben er allemaal last van, manneke: als hij daar de hele avond met zijn stok op de vloer ligt te bonken.

Clara Dat is maar een tipje van de ijsberg waar ik de hele dag mee zit.

Bert Heb je al aan iets gedacht?

Clara Jeroom van Martha hebben ze verleden week ergens ondergebracht..En die heeft het bijlange niet zo erg als hij! (knikt smalend naar achteraan jardin)

Bert Dat is wellicht de reden waarom ze'm hebben kunnen onderbrengen?

Clara Die van ons heeft het dringender nodig.

Bert Als ze horen dat hij al eens wegloopt en dan niet meer weet waar hij ergens woont, dan willen ze'm niet. Het ongeluk met grootva is, dat hij nog zo goed te been is.

Clara Zo goed te been!? Je weet niet wat je zegt. Hij kan niet meer uit de voeten met zijn knieën. Je hoort ze kraken en piepen als hij zebeweegt.

Bert Dat hangt van het weer af: hij kan nog lopen, DAT bedoel ik.

Clara Alse een kramankele.

Bert Toch! Hij struikelt al wel eens...

Clara Omdat hij het besef niet meer heeft zijn voeten op te heffen...

Bert Tot nog toe is hij nooit gevallen, dat is een geluk.

Clara (bitter) Of een ongeluk!? Anders werd hij vanzelf opgenomen in de kliniek-hier.

Bert Zeg toch zoiets niet, asjeblief..(nipt van zijn cognac)

Clara (bitter) Ik meen het!

Bert Dat is ook geen oplossing.Dan schuif je't een paar weken op.

Clara Alleen als ze't bed voor iemand anders nodig hebben! Ik denk dat DIT de oplossing is in afwachting dat we iets

6.

definitiefs gevonden hebben: we vragen dokter Van Dam dat hij hem laat opnemen voor observatie, of zoiets?

Bert Dat is een tijdelijke oplossing: hoogstens veertien dagen..

Clara Daartegen zullen we wel wat anders gevonden hebben.

Bert Ik denk dat je je dat te licht voorstelt?

Clara Bert, ik duld niet dat het nog langer uitgesteld wordt!
(ze drinkt haar sherry in één teug op)

Bert Neen, neen.

Clara Ik laat me dit keer niet op een zijspoor rangeren. Je moet er ineens werk van maken!

Bert Ik?

Clara Het is jouw grootvader!

Bert De moeilijkheid zal zijn dat niemand scheutig zal zijn om hem binnen te pakken: die mensen durven de verantwoordelijkheid niet nemen. Stel dat zo'n kerel de straat oploopt en hij wordt overreden?

Clara Dan is er maar één oplossing!

Bert Welke?

Clara Die instelling in Essen, waar ze Jerom gebracht hebben.

Bert Wat is dat? Een zothuis?

Clara Een gespecialiseerde instelling voor demente bejaarden.

Bert Dat is hetzelfde onder een andere naam..En daarbij: Essen is niet bij de deur.

Clara Wat belang heeft DAT nu?

Bert Enne.."gespecialiseerde instelling" wat wil dat zeggen?

Clara Dat ze'r in kleine groepen zitten. Twintig man hoogstens, zegt Martha, met vier, of vijf verpleegsters per groep.

Bert Juist om te beletten dat ze gaan wandelen?

Clara Dat kunnen ze in geen geval, want er zijn geen krukken aan de deuren langs de binnenkant.

Bert Dat is een gevangenis, dan!?

Clara Martha zegt dat het zielig is, maar het is nodig, zegt ze. Ze waren blij DAT Essen zover is; dat ze terug op hun plooi konden komen eer ze weer hier waren.

Bert Dat moet dan toch het allerlaatste zijn, zeg? Als het werkelijk niet anders meer kan!?

Clara (heftig) Het KAN werkelijk niet anders meer!

Bert Goed, goed..(heft hand verbiedend op) Je moet me niet verkeerd verstaan...

7.

- Clara Ik versta je maar al te goed, maar ik laat me dit keer niet ompraten..Niet langer meer.
- Bert Heeft Martha je ook gezegd wat het zal kosten?
- Clara Dat heeft geen belang: daar hebben we zijn pensioen voor.
- Bert Het zal wél een gevoelige achteruitgang betekenen in onze inkomsten.
- Clara Dat is dan de keerzijde van de medaille. We profiteren nu al ZO lang van zijn pensioen, waar we in feite geen recht op hebben.
- Bert Kom, kom, kom: we onderhouden hem er toch al die jaren voor!?.Als je't werk alleen al maar in rekening brengt, dat JIJ erdoor meer hebt.
- Clara Ik wil het er graag voor afstaan.
- Bert Komen we toe met zijn pensioen?..Om de kosten van die instelling te dekken?
- Clara Waarschijnlijk niet. Martha sprak van bij de vijftigduizend in de maand.
- Bert (ongelovig) Goeie hemel!?
- Clara Trek er tienduizend af, want 't is nogal een leugenaar.
- Bert Dan moeten we tienduizend frank bijleggen, elke maand? En Gieljom van Anna zegt gisteren nog dat zoiets gemiddeld twee jaar zal duren.
- Clara Wat?
- Bert Van het moment dat je ze thuis niet meer kan houden, zegt hij...Dat kwam zo ter sprake...
- Clara Bij hém is het al twee jaar bezig!..En langer...
- Bert Gieljom zei: ALS je'm moet laten opnemen! Van dan af... Maar je zal zien dat hij ons het dubbele aan ons been lapt...Hij is er best toe in staat.
- Clara Bazel niet! Hij is al een stuk in de negentig!
- Bert Wat zegt DAT? Van hart is hij nog kerngezond...Verleden jaar stond hij nog meete voetballen met de snotneuzen op 't pleintje...
- Clara (laatdunkend) Voetballen!?.Hij schopte één keer de bal drie meter terug..
- Bert Toch!
- Clara Daarbij, dat houdt mij niet tegen. Voor het tekort moeten we de familie dan maar aanspreken.
- Bert DIE zullen ons wel zien komen!?
- Clara Wij zijn niet de enige kleinkinderen.

8.

- Bert Ze zullen zeggen: je hebt tot nog toe zijn pensioen op zak gestoken, moet je nu voor de rest ook maar opdraaien... Van het kapitaal dat je ermee gevormd hebt.
- Clara Hij moest niet eten en niks, zeker!?
- Bert IK zeg dat niet! ZIJ zullen het zeggen.
- Clara (smalend-verontwaardigd) Dat ze't dan maar eens tegen mij zeggen... Dan zal ik het eens een beetje expliciteren.
- Bert Ik kan het op een briefje geven, dat ze't zullen zeggen.
- Clara (bitter-aggressief) Dan laten we't desnoods door de vrede-rechter beslissen! Maar wij betalen NIET alles alléén, dat ze dat niet denken! Verdraaid, hij heeft nog een rechtstreekse dochter die er zich maar lekker niks van aantrekt, hé!?
- Bert Ik geloof nooit dat tante Philomeen er goed genoeg voorzit om veel bij te dragen in de kosten van onderhoud!?
- Clara Als ze niet veel kan bijdragen, dan maar weinig.. Maar er zijn ook nog Thérèse en Fernand!
- Bert DIE zullen het best kunnen opbrengen!
- Clara OF het zou allemaal pocherij moeten zijn wat ze ons op de mouw spelden...
- Bert Zonder dat ze ooit daadwerkelijk bewijzen op tafel brengen, daar heb je gelijk in.
- Clara En Jacqueline met haar precieuze Henri! Die rijden om de vier jaar met een nieuwe B.M.W.
- Bert Van de vijfhonderd-klasse nog wel.
- Clara Wat wil dat zeggen?
- Bert De grote series: met vier deuren.
- Clara Dat maakt dat we met vier zijn om bij te dragen: elk tweeduizend vijfhonderd, dat maakt al een groot verschil.
- Bert Je kan tante Philomeen niet als volwaardige partner inschakelen, vrees ik?
- Clara Dan betaalt zij maar duizend, dan is het drieduizend voor elk van de anderen.
- Bert (haalt diep adem, zucht) DAT is dan het allereerste wat we moeten doen: contact zoeken met de familie. Een familie-raad bijeenroepen in zekere zin?
- Clara (onderbreekt tamelijk heftig) Het allereerste wat we moeten doen, dat is contact opnemen met Essen! En als we weten tegen welke voorwaarden hij kan opgenomen worden, dan leggen we de anderen simpelweg de rekening voor: het kost zoveel, we hebben maar zoveel pensioen, dus dat kost ieder van ons zoveel!
- Bert (peinzend) 't Is minder dan tienduizend frank: hij trekt nog alle drie maanden bij de negenduizend frank van front-strepen en invalidenpensioen ook.

9.

- Clara (gewiekst, berekenend-sluw) Zouden de anderen dat weten?
(ze neemt nog een nipje van haar drank, loopt naar achter)
- Bert Dat kunnen we niet verzwijgen, manneke!
- Clara Denk je dat Fernand er zich voor in de hand zou kijken als de rollen anders lagen?
- Bert Misschien niet?
- Clara Zeker niet! We zullen daar dus maar niet aan denken...
- Bert Als we zijn pensioenen niet aan die instelling moeten laten overmaken?
- Clara In geen geval: we houden de teugels zelf in handen! (ze pikt de Gouden Gids uit het rek achteraan)
- Bert En als ze 'r ooit achterkomen?(verbetert zichzelf) Trouwens, Fernand zal dat wel weten, daar ben ik van overtuigd.
- Clara Dat vinden we dan wel uit..(komt met Gids naar eettafel)
- Bert Luister, heb je me hier nog bij nodig? (wacht niet) Ik heb nog een boel werk.
- Clara (protesterend) JIJ moet de beslissing nemen.
- Bert Dat kunnen we toch niet doen vóór we 'r eerst eens zijn gaan kijken!?.En voor we eerst HEM zijn gaan laten BE-kijken. Ik geloof nooit dat ze 'n kat in een zak zullen kopen. Die moeten eerst goed weten WAAR het precies om gaat.
- Clara Martha zegt dat de huisdokter het moet aanbevelen. Als er dan plaats is, dan is er geen probleem.
- Bert Zouden we niet eerst ergens anders proberen? Waar het wat goedkoper is?
- Clara (peinst even, snuift) Dat is ook waar.
- Bert We moeten nu ook het geld niet wegslijten als het misschien niet nodig is!?
- Clara (bladert in gids) Onder wat staat dat?
- Bert (haalt schouders op) Verpleeginrichtingen, zeker?
- Clara (bladert, zoekt) Verpleeginrichtingen staat er niet in... Verpleging aan huis, DAT wel...
- Bert Dat is OOK nog een mogelijkheid, eventueel.
- Clara Je bent gek.
- Bert Kunnen we voor veertigduizend frank in de maand geen verpleegster huren?
- Clara Zoals hij er aan toe is, heb je 'r drie nodig; elk acht uur per dag..(ze zoekt verder)
- Bert Je moet nu ook niet overdrijven..Kijk eens onder Ziekenhuizen?

Clara (bladert) Daar zal je van alles onder vinden...

Bert wil antwoorden, maar wordt onderbroken door het verschijnen, achteraan jardin, van grootva.

Hij is stokoud, loopt moeizaam, fragiel. Zijn haar staat overhoop, verward. Hij is in broek en hemd, draagt over één schouder een bretel. Vooraan hangt zijn hemd half over zijn broek heen.

Grootva (angstig) Er zit een smerige, stinkende Duitser in mijn kamer!

Clara (zuchtend) Waar gaan we weer!

Grootva Die moet weg, die Schweinhund! Je moet de rijkswacht bellen...Direkt..Of ik doe een walheur!

Clara (geduldig, als tegen een klein kind) Heb je'm gezien?

Grootva Hij is weggekropen, de vuile smerlap! Maar hij blijft uitdagend roepen..Hard..Zoals die stinkende maffen dat kunnen, met hun barbarentaal.

Bert Grootva, luister nu eens...

Clara (onderbreekt hem) Doe geen moeite!

Bert Jaaaar, dat kan nu toch niet!

Clara Probeer dat hém maar eens uit te leggen..(ze loopt naar grootva toe) Waarschijnlijk is het zijn radio.

Bert Waarom zet je die dan op?

Grootva Ze hebben me deze nacht nog willen fusiljeren ook!

Clara Hij hoort graag muziek.

Grootva (angstig, panisch) Met drie hielden ze me vast..We schietten de stinkende rotzak een bal door zijn kop, zeiden ze.

Clara Kom, grootva, we zullen eens gaan kijken?

Grootva (angstig) Neen! Je moet hem eerst weggagen.

Clara (tot Bert) Als de muziek dan ophoudt, dan geven ze kommentaar en dan denkt hij dat er iemand is.

Bert Smijt die radio dan buiten!

Grootva Er waren er twee die mijn keel dichtknepen.

Clara (neemt grootva bij de arm) Kom, ze zijn weg, nu.

Grootva (probeert tegen te spartelen, maar beschikt niet over voldoende macht) Neen..Neen...Ze schieten mij dood, als ze mij zien.

Clara (troont hem mee) Als er nog één zich durft laten zien, dan sla ik hem de hersens in..Dat weet je toch, dat ik dat kan, hé?

Grootva Jaaaar, DIT keer is het een heel sterke...

11.

Clara En de Vlaamse Leeuw dan!? Je weet dat toch: zolang die klauwen heeft!?

Grootva (laat zich meetronen) En tanden!..Dan kan hij bijten...

Ze verdwijnen, achteraan jardin.

Bert (kijkt hen na, schudt het hoofd, zucht diep)
En altijd maar terug naar die oorlog gaan..Dat moet toch wel een diepe indruk gemaakt hebben in die mannen hun hersens...(drinkt bedachtzaam zijn glas leeg) Kan ook moeilijk anders: vier jaar in de modder; met elk ogenblik de dreiging van een vijandelijke kogel of een stuk schrapnel...

Suzy verschijnt achteraan cour, ze draagt een mantelpakje, heeft een diplomatenkoffertje aan de hand, draagt géén handtas.

Suzy (met een handgroetje) Paps!

Bert Ha, manneke...

Suzy Je bent wéér bij jezelf aan het praten, weet je dat? Dat is een teken van ouderdom!

Bert Dat is er een teken van, dat ik problemen heb..Ben jij nu niet vroeger dan anders?

Suzy Er was een literaire voordracht en ik ben er van onder geknepen.

Bert Mag dat?

Suzy Ze zullen me daar vast niet missen..En ik zal hier wel een handje kunnen toesteken, zeker? Zijn er nog begrafenissen bijgekomen?

Bert Vin je'r drie op één ochtend niet genoeg?

Suzy We moeten zien dat het geen nachtwerk wordt. Hoeveel kransen zijn er nog te maken?

Bert Nog drie.

Suzy Dan krijgen we't wel voor mekaar.

Bert Als mams niet teveel aan de alarmbel trekt...?

Suzy (was op weg naar achteraan jardin, stopt, keert zich om) Welke alarmbel?

Bert (als iemand die beseft dat hij zich versproken heeft) Oh..dat..eh..niks eigenlijk...

Suzy (onderbreekt hem) Jawell..Ik vroeg mij al af wat je hier stond te doen op dit uur...!? En met borrels?(wacht niet) Is er iets met grootva?

Bert Wel..eh...

Suzy Heeft hij iets gekregen?

Bert Neen, neen...Maar ze kan het niet meer bolwerken...

12.

- Bert Het groeit haar boven het hoofd.
- Suzy Over mijn lijk!
- Bert Dat kan je niet eeuwig blijven zeggen: het is een noodzaak geworden, blijkbaar.
- Suzy Daar kan geen spraak van zijn. Niet zolang IK hier ben!
- Clara (verschijnt achteraan) Dan zit er maar één ding op: je laat je school vloten en JIJ komt hem oppassen...Dag én nacht.
- Bert Bij bevuilt zijn bed aanhoudend.
- Clara 't Is meer dan bevuilen! Hij vindt er genoeg in zijn pamber uit te trekken en dan zijn bed te gebruiken als WC.
- Suzy Dat zal een acidentje geweest zijn, zeker?
- Clara 't Is het een ^{ze} acidentje na het ander: we kunnen hem hier niet meer houden!
- Suzy Beseffen jullie goed wat dat betekent? Opgesloten worden in zo'n instelling waar ze je beschouwen als een doorge-draaide gek!?
- Clara Daar beschouwen ^{ze} hem als een demente bejaarde, wat hij is!
- Suzy Dat kan je toch niet over je hart krijgen!?! Het gaat om grootva, verdraaid!
- Clara (met finaliteit) We kunnen hem hier niet langer houden, het spijt me.
- Suzy Je moet er wat geduld mee hebben.
- Bert Suzy, manneke, we hebben het er hier net over: om goed te zijn zou hij drie verpleegsters moeten hebben: héél de klok rond. . . .
- Clara Vierentwintig uur op vierentwintig. Je kan hem geen ogenblik meer alleen laten zonder gevaar.
- Suzy Och, overdrijf niet!
- Clara (korzelig) Ik overdrijf niet! Me dunkt dat ik er tot hiertoe genoeg geduld heb mee gehad.
- Bert (tot Suzy) We moeten dit vooral nuchter bekijken..Zonder hoogopgezweepte emoties.
- Suzy (verwijtend tot Clara) Je hebt hem weer opgejut, zeker?
- Clara Hij jut zichzelf genoeg op!
- Bert Hij heeft daar niemand voor nodig..Hij zit voortdurend weer in de loopgraven van veertien-achtien...
- Suzy (compassieus) Dan heeft hij angst! (ze wil naar achteraan jardin toe)
- Clara Laat hem nu maar, hij is wat gekalmeerd. Maar het is geen mens meer om in huis te houden!